

Kako načrtovati učni sklop?

Učitelji in učiteljice razrednega pouka vedno pogosteje izražajo potrebo po tem, da bi spremenili svoj način načrtovanja, in sicer od letne priprave naprej. Ta potreba izhaja iz omejitev, ki jo postavi časovno zelo omejena priprava (npr. urne razporeditve v letni pripravi, sprotna priprava, ki je naravnana na 45 minut). Pogosto učitelje in učiteljice skrbi, da bi s spremembami v letnem ali sprotnem načrtovanju

bili v neskladju s pravili, ki jih določa Pravilnik o dokumentaciji (*Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli, Uradni list RS, št. 61/12 in 51/13*).

Učenje mlajših učencev zahteva prilagajanje in izbiro učnih pristopov posameznemu učencu, kar zahteva čas. Tako natančno časovno določeno načrtovanje omejuje učitelja, da bi lahko pri pouku izhajal iz učencev in sledil njihovem napredku.

Še posebej v prvemu vzgojno-izobraževalnem obdobju (in tudi naprej) je treba načrtovati in izvajati vzgojno-izobraževalni proces, ki bo temeljil na izvajanju dejavnosti, kar ni nujno 45 minut. Le-to narekujejo tudi otrokove psihofizične zmožnosti in bioritem. Poleg tega je delo na razredni stopnji usmerjeno v uresničevanje ciljev različnih predmetnih področij, kar je še dodatna priložnost za povezovanje ciljev, vsebin in dejavnosti. Ena od rešitev te zagate je načrtovanje po učnih sklopih.

Slika 1: Pojemovnik

UČNI SKLOP

je zaokrožena, logična, sklenjena širša didaktična celota, ki jo oblikujemo za uresničevanje ciljev. Pogosto je sestavni del letne priprave in predlagan pristop uresničevanja učnih načrtov.

Slika 2: Oblikovanje učnega sklopa

Kako torej načrtovati sklop?

Ob načrtovanju letne priprave učitelj razmisli:

- Katere cilje moramo z učenci doseči na letni ravni?

- Katera znanja in veščine bodo učenci dosegli na koncu leta oz. učenja predmeta v nekem letu?
- Na katerih točkah se povezujejo cilji predmeta ali več predmetov?
- Kakšen mora biti vrstni red

ciljev zaradi koncentrične nadgradnje ciljev?

- Kako bi načrtovane cilje povezal v logično zaokroženo celoto?

Primer oblikovanja sklopa na letni ravni:

UČNI SKLOP: VSE IMA SVOJO OSEBNO IZKAZNICO

Cilji predmetov, ki jih povežemo:

SPOZNAVANJE OKOLJA – ŽIVA BITJA

Opisati in primerjati živa bitja in njihova življenjska okolja na osnovi opazovanja.

Natančno, sistematično in objektivno opazovati, opisovati in primerjati živa bitja in življenjska okolja v Sloveniji.

Predstaviti življenjsko okolje preko osebnih izkaznic živih bitij v njem.

MATEMATIKA – GEOMETRIJSKE OBLIKE IN UPORABA GEOMETRIJSKEGA ORODJA

Prepoznati, poimenovati in opisati telesa, like, skladne like, simetrije.

Risati črte in like, črte med dvema točkama, simetrije.

Uporabiti matematično terminologijo in simboliko.

Razumeti in uporabiti pojem najkrajša razdalja med dvema točkama.

Izdelati osebne izkaznice likov in teles in sodelovati v igri.

SLOVENŠČINA – BRANJE IN PISANJE

Brati besedila o znanih osebah in izdelati osebne izkaznice. Zapisati razumljivo, slogovno pravilno, krajše preprosto besedilo glede na besedilno vrsto (besedilo o sebi) in ga predstaviti z osebno izkaznico.

Zapisati besede, povedi (končna ločila, vejica, lastna imena).

Poiskati lastne in tuje napake v zapisu in jih odpraviti.

KRITERIJI USPEŠNOSTI:

Uspešni bomo, ko:

- sistematično, pravilno in natančno opišemo živo bitje in življenjsko okolje,
- navedemo podrobnosti in razlike med živimi bitji in življenjskimi okolji,
- predstavimo živo bitje in življenjsko okolje z osebno izkaznico,
- oblikujemo kreativno izkaznico,
- pravilno poimenujemo in opišemo izbran geometrijski lik in telo,
- natančno rišemo geometrijske like in črte,
- izdelamo predstavitev likov in teles z osebno izkaznico,
- na ustrezen način sodelujemo v igri,
- natančno in tekoče beremo besedilo,
- razumemo prebrano, kar dokažemo z odgovori na vprašanja,
- tvorimo ustrezno, smiselno besedilo s predstavitvijo,
- izdelamo osebne izkaznice oseb.

DOKAZI:

- sooblikovani kriteriji uspešnosti,
- opis živega bitja in življenjskega okolja v obliki osebne izkaznice,
- Vennov diagram za primerjanje,
- poimenovanja,
- skice in risbe geometrijskih likov in teles,
- veščina sodelovanja,
- sodelovanje v igri,
- tehnika branja,
- izkazano razumevanje prebranega,
- zbirka osebnih izkaznic,
- kreativna predstavitev.

Trajanje sklopa: 10 ur

Razred: 3.

Čas izvedbe:

Opombe:

Slika 3: Oblikovanje sklopa na letni ravni

KAKO NAČRTOVATI UČNI SKLOP?

Načrtovanje ciljev in standardov

Kaj bodo učenci na koncu sklopa znali, naredili, zmogli?
Kakšen je namen učenja?
Kateri kriteriji uspešnosti nas bodo vodili k doseganju namena?

KORAK 1

Načrtovanje dokazov

Kako bomo vedeli, da smo prišli do cilja oz. do kam na poti do cilja smo z učenci prišli?

KORAK 2

Načrtovanje učnih izkušenj in dejavnosti

Kako bomo prišli do cilja?

KORAK 3

Načrtovanje raznolikih dejavnosti in izkušenj za učence

Katere dejavnosti morajo izvesti vsi učenci, katere posamezniki?
Katere dejavnosti lahko damo učencem na izbiro?
So dejavnosti poskrbele za vse vidike učenja ("srce, roka, glava")?

KORAK 4

Načrtovanje pogojev učenja

Koliko časa imamo na voljo?
Kdaj in kako bomo podajali povratno informacijo?
Na kakšen način bomo predstavili naučeno?
Kako bomo kot učitelj imeli čas in možnost videti in slišati vsakega učenca?
Ali dejavnosti sledijo ciljem?

KORAK 5

Ko ima učitelj na letni ravni določene zaokrožene in logične sklope in njihovo časovno razporeditev, lahko pristopi k operativnemu načrtovanju sklopa, ki poteka po korakih, ki jih prikazuje shema na levi:

Načrtovanje po sklopih ima svoje prednosti. Med prednosti načrtovanja po sklopih lahko prištejemo:

- fleksibilnost v času, ki smo ga namenili poučevanju in učenju znotraj nekega sklopa,
- celostno znanje, ki ga učenci pridobijo s pogledom na vsebino z več vidikov in tako znanje postaja tudi trajnejše,
- učenci znanje različnih predmetov lažje povežejo,
- načrtujemo in pridobimo lahko kompleksnejše dokaze o učenju.

Viri in literatura:

Novak, L. idr. (2018). Formativno spremljanje v podporo učenju – razredni pouk. Priročnik za učitelje. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli (2012). Uradni list Republike Slovenije, št. 61 (10. 8. 2012). Pridobljeno s <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2012-01-2532?sop=2012-01-2532> (19. 10. 2020).

Programi in učni načrti v osnovni šoli. (2011). Pridobljeno s <https://www.gov.si/teme/programi-in-ucni-nacrti-v-osnovni-soli/> (19. 10. 2020).

Sodelov@Inica Razredni pouk. Pouk na prostem. (2020). Pridobljeno s <https://skupnost.sio.si/course/view.php?id=10021> (19. 10. 2020).

Spletna učilnica ŠS Razredni pouk. Načrtovanje pouka s sodobnimi učnimi pristopi. (2018). Pridobljeno s <https://skupnost.sio.si/mod/folder/view.php?id=333290> (19. 10. 2020).

Slika 4: Koraki načrtovanja učnega sklopa